

Wrocław, 6 lipca 2016 r.

Memorandum w sprawie nowelizacji ustawy o odnawialnych źródłach energii

W dniu 22 czerwca 2016 roku Sejm przyjął ustawę o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii (dalej: „**Ustawa**”). W Ustawie przewidziano szereg zmian wobec przepisów ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (dalej: „**UOZE**”). Wskazać należy, że część przepisów UOZE miała wejść w życie dopiero w dniu 1 lipca 2016 roku. Założeniem Ustawy jest również zmiana kształtu tych przepisów. Ustawa zakłada m.in. zmiany dotyczące **prosumentów** czy powołanie do życia **klastrów energii** oraz **spółdzielni energetycznych**. Ustawa została opublikowana 28 czerwca 2016 r. i weszła w życie 1 lipca 2016 r.

1. Założenia Ustawy

W dniu 1 lipca 2016 r. w życie weszły znowelizowane Ustawą przepisy rozdziału IV UOZE. UOZE w tym rozdziale zawiera szczegółowe regulacje dotyczące form wsparcia bezpośredniego dla wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (dalej: „**OZE**”), biogazu rolniczego oraz ciepła.

UOZE przewiduje dwa systemy wsparcia: (1) obowiązujący na gruncie ustawy z dn. 10 kwietnia 1997 roku Prawo Energetyczne (dalej: „**Prawo energetyczne**”) system uzyskiwania i przedstawiania do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: „**Prezes URE**”) świadectw pochodzenia (popularnie nazywany **systemem zielonych certyfikatów**) oraz (2) nowy system aukcyjny.

W systemie aukcyjnym wytwórcy energii z OZE mogą przystąpić do aukcji, w trakcie której mogą sprzedać wytworzoną przez siebie energię, i jednocześnie uzyskać dodatkowy dochód. Warunkiem uczestniczenia w aukcji jest nieprzekroczenie progów pomocy publicznej określonej w UOZE¹. Po zakończeniu aukcji wytwórca energii z OZE zawiera umowę z tzw. „**sprzedawcą zobowiązany**”. Jest to podmiot, który musi zakupić energię wytworzoną w źródłach odnawialnych w celu jej dalszej odsprzedaży (art. 82 ust. 1 UOZE). Do założeń Ustawy, co wynika wprost z uzasadnienia do niej, należą: (1) określenie nowych zasad dla funkcjonowania tzw. **mikroinstalacji**, (2) wprowadzenie definicji **hybrydowej instalacji OZE**, (3) zmiany w **aukcyjnym systemie wsparcia** w zakresie podziału aukcji na **koszyki technologiczne**, (4) wykorzystanie lokalnie dostępnych zasobów **biomasy**, (5) powołanie do życia tzw. **klastrów energii i spółdzielni energetycznych** (6) funkcjonowanie instalacji w oparciu o różne źródła energii, (7) możliwość budowy nowych instalacji spalania wielopaliwowego, (8) określenie progu dopuszczalnej pomocy publicznej, (9) zastąpienie **Operatora Rozliczeń Energii Odnawialnej S.A.** przez **Zarządcę Rozliczeń S.A.**

¹ A.Bohdan, M.Przybylska, *Podstawy prawne OZE (odnawialnych źródeł energii) i gospodarki odpadami w Polsce*, Warszawa 2015, s.55-57;

2. Prosumenci

Ustawa poświęca wiele uwagi **prosumantom** tj. osobom fizycznym, które nie prowadzą działalności gospodarczej i wytwarzają prąd na swoje własne, domowe potrzeby. Istotną zmianą, którą Ustawa wprowadza, jest **uniemożliwienie prosumantom sprzedaży energii elektrycznej uzyskanej w mikroinstalacji**. Przez samo pojęcie „prosumenta”, zdefiniowanego w art. 27a Ustawy, należy rozumieć odbiorcę końcowego dokonującego zakupu energii na podstawie umowy kompleksowej, wytwarzającego energię elektryczną z **OZE w mikroinstalacji w celu jej zużycia na potrzeby własne, niezwiązane z wykonywaną działalnością gospodarczą**.

Natomiast, prosumenci mogą (zgodnie z art. 40 ust. 1a UOZE) skorzystać z możliwości rozliczenia różnicy pomiędzy ilością energii wprowadzonej do sieci a ilością energii z niej pobranej, wskutek czego prosument nie będzie ponosił opłat za dostarczenie do niego energii w okresie, gdy będzie zużywał więcej energii niż produkuje (jest to tak zwany opust). Rozliczenia będzie dokonywał wyznaczony przez Prezesa URE sprzedawca zobowiązany, chyba że prosument zawrze umowę kompleksową z innym sprzedawcą, który będzie przeprowadzał rozliczenie. Obowiązek rozliczeniowy zagwarantowany został na okres 15 lat, jednak maksymalnie do dnia 31 grudnia 2035 r. (art. 40 ust. 1b UOZE).

3. Klasy energii

W Ustawie przewidziano także możliwość zawierania **cywilnoprawnych porozumień pomiędzy osobami fizycznymi, osobami prawnymi, jednostkami naukowymi, instytutami badawczymi, jednostkami samorządu terytorialnego (tzw. klastrów energii)** dotyczących wytwarzania i równoważenia zapotrzebowania, dystrybucji lub obrotu energią z odnawialnych źródeł energii lub z innych źródeł lub paliw, w ramach sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym **niższym niż 110 kV**, na obszarze działania tego klastra, czyli obszarze **jednego powiatu lub 5 gmin**. Klaster będzie reprezentowany przez koordynatora, którym może być powołana w tym celu spółdzielnia, stowarzyszenie, fundacja lub wskazany w porozumieniu cywilnoprawnym dowolny członek klastra energii, zwany „**koordynatorem klastra energii**”- art. 2 pkt 15a UOZE (art. 1 pkt 2 w lit.g., w pkt 15a Ustawy).

Wykonywanie działalności gospodarczej polegającej na wytwarzaniu energii elektrycznej w ramach klastra energii będzie realizowane w ramach koncesji wydanej dla koordynatora takiego klastra w ramach wpisu koordynatora klastra energii do odpowiedniego rejestru (art. 38a ust.1 UOZE).

Natomiast operator systemu dystrybucyjnego, z którym klaster energii zamierza współpracować, ma obowiązek zawrzeć umowę z jego koordynatorem, umowę o świadczenie usług dystrybucji, zgodnie z przepisami Prawa energetycznego (art. 38a ust. 3 UOZE). Działalność klastra energii nie może obejmować połączeń z sąsiednimi krajami (art.38 ust. 5 UOZE).

Istotną zmianą jest wprowadzenie pojęcia „**spółdzielni energetycznej**”, która (jak zostało to powyżej wspomniane), może pełnić rolę koordynatora klastra energetycznego. Przez spółdzielnię energetyczną należy rozumieć spółdzielnię w rozumieniu ustawy- Prawo spółdzielcze, której **przedmiotem jest wytwarzanie**:

- energii elektrycznej w instalacjach OZE o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 10 MW lub
- biogazu w instalacjach OZE o rocznej wydajności nie większej niż 40 mln m³ lub
- ciepła w instalacjach odnawialnego źródła energii o łącznej mocy osiągalnej w skojarzeniu nie większej niż 30 MW;

oraz **równoważenie zapotrzebowania, dystrybucji i obrotu m.in. energią elektryczną na potrzeby własne spółdzielni i jej członków przyłączonych do odpowiedniej sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej**, sprecyzowanej w art. 2 pkt 33a UOZE.

Spółdzielnia energetyczna będzie na mocy nowych przepisów (art. 38b ust. 2 UZOE) zwolniona m.in. z takich obowiązków jak przedkładanie taryfy do zatwierdzenia (z pewnymi wyjątkami) operatorowi systemu dystrybucyjnego lub sprzedawcy zobowiązanemu, opracowywania i przedkładania do zatwierdzenia planów rozwoju, przyłączania nowych odbiorców (z wyłączeniem niektórych odbiorców końcowych i podmiotu wykonującego ma rzecz spółdzielni zadania operatora zamkniętego systemu dystrybucyjnego).

Zgodnie z art. 38b ust. 4 UOZE operator systemu dystrybucyjnego, z którym zamierza współpracować spółdzielnia energetyczna jest zobowiązany do zawarcia z nią umowy o świadczenie usług dystrybucji w rozumieniu art. 5 Prawa energetycznego.

Prezes URE będzie mógł, na wniosek spółdzielni uznać, że system stanowi zamknięty system dystrybucyjny, jeżeli spełnia on przesłanki określone w art. 38b ust. 1 pkt 1 i 2 UOZE. Zamknięty system dystrybucyjny dostarcza energię elektryczną wyłącznie do członków spółdzielni energetycznej lub operatora tego systemu, a liczba użytkowników systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego jest mniejsza niż 1000, chyba że system zaopatruje wyłącznie odbiorców na podstawie umów kompleksowych. W takim wypadku system zaopatrujący odbiorców, bez względu na ich ilość, na podstawie umów kompleksowych, też zostanie uznany za zamknięty system dystrybucyjny. Zakwalifikowanie systemu jako zamkniętego systemu dystrybucyjnego ma wymierne korzyści np. poprzez zwolnienie z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia czy opracowanie i przedkładanie planów rozwoju (art. 38b ust. 2 UOZE).

4. Hybrydowe instalacje OZE

Ustawa wprowadza także nową definicję **instalacji OZE** (art. 2 pkt 13 UOZE), a także wprowadza zupełnie nową **definicję hybrydowej instalacji OZE** (art. 2 pkt 11a UOZE).

Przez instalację OZE należy rozumieć „**instalację stanowiącą wyodrębniony zespół urządzeń służących do wytwarzania energii i wyprowadzania mocy, w których energia elektryczna lub ciepło są wytwarzane z OZE, a także magazyn energii elektrycznej przechowujący wytworzoną energię elektryczną, połączony z tym zespołem urządzeń**” lub też „**zespół obiektów budowlanych i urządzeń stanowiących całość techniczno-użytkową służący do wytwarzania biogazu rolniczego, a także połączony z nimi magazyn biogazu rolniczego**”. Nowa definicja służyć ma uproszczeniu realizacji inwestycji polegających na budowie OZE, poprzez zwiększenie ilości rodzajów instalacji, które mogłyby zostać zakwalifikowane jako instalacja OZE.

Nowością jest wprowadzona w art. 2 pkt 11a UOZE definicja **hybrydowej instalacji OZE**, przez co rozumie się zespół co najmniej dwóch instalacji odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących wyłącznie odnawialne źródła energii, różniących się charakterystyką dyspozycyjności wytwarzanej energii i tworzących w wyniku połączenia spójny funkcjonalnie i obszarowo zestaw zapewniający odbiorcy stały dostęp do energii elektrycznej stosownie do wymagań jakościowych określonych w przepisach Prawa energetycznego. Taki zespół może być wspomagany magazynem energii wytworzonej z tego zespołu i wówczas oddawana z niego energia elektryczna jest traktowana jako energia z odnawialnego źródła energii.

Wprowadzenie tej definicji ustawowej ma na celu umożliwienie instalacjom **OZE wytwarzania więcej niż jednego rodzaju energii, co ma skutkować większą stabilnością procesu wytwarzania energii**. Ustawa duży nacisk kładzie na energię pozyskiwaną z biomasy i jej spalania, a także na pozyskiwanie biomasy z terenów położonych w pobliżu jednostki wytwórczej (obszar, z jakiego można ją pozyskiwać zostanie uregulowany w przepisach wykonawczych Ministra Gospodarki). Ustawa wprowadza obowiązek zachowania odpowiedniego udziału biomasy lokalnej w całej masie biomasy dostarczanej do procesu spalania (art. 44 ust. 3 pkt 7 UOZE). Niedochowanie tego obowiązku spowoduje, że tak wytworzona energia nie otrzyma świadectwa pochodzenia.

Dodatkowo, Ustawa zmienia definicję **dedykowanych instalacji spalania wielopaliwowego** (art. 2 pkt 6 UOZE), co pozwoli na wykorzystywanie instalacji, umożliwiających **współspalanie** dwóch rodzajów paliwa, przykładowo biopaliwa z paliwem węglowym. Takie instalacje wyłączone będą z ograniczeń określonych art. 44 ust. 8 UOZE. Są to ograniczenia dotyczące ilości wytworzonej w danym roku energii, która może zostać potwierdzona świadectwem pochodzenia. **Zauważyć można, że całość planowanych zmian w UOZE ma na celu przede wszystkim zwiększenie wykorzystywania energii elektrycznej i ciepłej uzyskiwanych z biomasy, biopłynów, biogazu lub biogazu rolniczego, których udział w masie energetycznej wszystkich spalanych paliw nie może być mniejszy niż 15%.**

5. Aukcyjne systemy wsparcia

Ustawa pozostawia system aukcyjny, jednak zmienia jego funkcjonowanie. Ustawa wprowadza nowe zasady ustalania maksymalnej ilości i wartości energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, która może zostać sprzedana w drodze aukcji w następnym roku kalendarzowym poprzez uwzględnienie **poszczególnych koszyków energetycznych**. Zgodnie z Ustawą aukcje przeprowadza się odrębnie na sprzedaż energii elektrycznej wytworzonej w instalacjach OZE (art. 73 ust. 3a UOZE):

- 1) o stopniu wykorzystania mocy zainstalowanej elektrycznej, łącznej bez względu na źródło pochodzenia, **większej niż 3504 MWh/MW/rok;**
- 2) wykorzystujących do wytworzenia energii elektrycznej ulegającą biodegradacji część **odpadów przemysłowych i komunalnych, pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, w tym odpadów z instalacji do przetwarzania odpadów oraz odpadów z uzdatniania wody i oczyszczania ścieków, w szczególności osadów ściekowych, zgodnie z przepisami o odpadach w zakresie kwalifikowania części energii odzyskanej z termicznego przekształcania odpadów;**

- 3) w których emisja CO₂ jest nie większa niż **100 kg/MWh**, o stopniu wykorzystania mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 3504 MWh/MW/rok,
- 4) przez członków **klastra energii**,
- 5) przez członków **spółdzielni energetycznej**,
- 6) wykorzystujących wyłącznie biogaz rolniczy do wytwarzania energii elektrycznej,
- 7) w pozostałych instalacjach.

Ponadto, zgodnie z art. 72 ust. 4 Ustawy aukcje przeprowadza się oddzielnie dla instalacji OZE:

- 1) łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej **nie większej niż 1 MW**;
- 2) łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej **większej niż 1 MW**.

Zmiany wprowadzone w aukcyjnym systemie wsparcia zakładają również możliwość uczestnictwa w aukcji hybrydowej OZE. Powyższe działanie ma na celu umożliwienie pełnego wykorzystania współpracy pomiędzy instalacjami OZE wykorzystującymi do wytwarzania energii elektrycznej różne rodzaje OZE.

Zgodnie z art. 5 Ustawy pierwsza aukcja odbędzie się już w 2016 r.

Ustawa wprowadza też istotne zmiany w art. 42 UOZE. W nowym brzmieniu przepis ten umożliwi nabywanie przez sprzedawcę zobowiązanego jedynie energii wytworzonej w instalacjach, innych niż mikroinstalacja, o łącznej mocy elektrycznej mniejszej niż 500 kW. Ograniczenie to nie znajdzie jednak zastosowania do większych instalacji, ale tylko w przypadku aukcji uzupełniającej i gdy rozpoczęcie wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w instalacji odnawialnego źródła energii nastąpi nie później niż pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie miesiąca od miesiąca, w którym nastąpiło zamknięcie aukcji (art. 80 ust.9 UOZE).

System ten mimo wszystko premiuje wytwórców energii prowadzących mniejsze instalacje.

Nowelizacja wprowadza także uregulowania dotyczące wytwórców energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w instalacji zlokalizowanej poza terytorium RP. Zgodnie z art. 75 ust. 7 i 8 UOZE do tych podmiotów nie będą miały zastosowania wymogi określone w art. 75 ust. 4 i 5 UOZE dotyczące niezbędnych dokumentów, które wytwórca energii elektrycznej z OZE zamierzający przystąpić do aukcji ma obowiązek dołączyć do wniosku o wydanie zaświadczenia o dopuszczeniu do udziału w aukcji. Będzie on jedynie musiał złożyć dokumenty, wynikające z umowy międzyrządowej między Rzeczpospolitą Polską, a państwem, na terytorium którego będzie zlokalizowana instalacja (art. 75 ust. 8 UOZE).

6. Biomasa

Projekt w sposób szczególny traktuje pozyskiwanie energii ze spalania biomasy. Przepis art. 2 ust. 3a UOZE wprowadza definicję tzw. **biomasy lokalnej**. Przez biomasę lokalną należy rozumieć **biomasę pochodząca z upraw energetycznych, a także odpady lub pozostałości z produkcji rolnej oraz przemysłu przetwarzającego jej produkty, zboża inne niż pełnowartościowe, pozyskane w sposób zrównoważony**, pierwotnie z obszaru znajdującego się w promieniu określonym w przepisach wydanych przez Ministra Rolnictwa. Promień obszaru, z którego może być pozyskana biomasa lokalna, nie może być większy niż 300 km od jednostki wytwórczej, gdzie energia zostanie

wykorzystana, biorąc pod uwagę konieczność efektywnego wykorzystania lokalnie dostępnych zasobów biomasy (art. 119 ust.1 pkt 2 UOZE).

Głównym celem promowania tego typu paliwa będzie konieczność dochowania wymogu **udziału biomasy lokalnej w łącznej masie biomasy dostarczanej do procesu spalania**. Wysokość przedmiotowego wymogu zostanie określona w stosownym rozporządzeniu (wydanym na podstawie art. 61 UOZE).

7. Pomoc publiczna

W zakresie określenia dopuszczalnej wartości pomocy publicznej wprowadzono zmiany w art. 39 Ustawy, które mają na celu uniknięcie wątpliwości interpretacyjnej w zakresie stosowania przepisów prawnych w nim zawartych. W stosunku do pierwotnego brzmienia dokonano następujących zmian:

- 1) bezpośrednio wskazano pojęcia „**maksymalnej wartości pomocy publicznej**” oraz „**łącznej wartości pomocy publicznej**”, jaką może otrzymać wytwórca energii elektrycznej z OZE w instalacji OZE,
- 2) uregulowano sposób wyliczania łącznej wartości pomocy publicznej, w tym wartości praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia wydanych na podstawie odpowiednich ustaw,
- 3) ustanowiono warunek, którego niespełnienie eliminuje wytwórcę energii elektrycznej z OZE w instalacji OZE z możliwości uczestnictwa w systemie aukcyjnym określonym w Ustawie,
- 4) usystematyzowano zasady trzyletniego okresu sprawozdawczego wytwórcy energii elektrycznej OZE w instalacji OZE wobec Prezesa URE,
- 5) rozszerzono zakres możliwości, na podstawie których Prezes URE wydaje decyzję o zakazie uczestnictwa wytwórcy energii elektrycznej z odnawialnego źródła energii w instalacji odnawialnego źródła energii w aukcji,

Zgodnie z art. 39 ust. 1 UOZE **maksymalna wartość pomocy publicznej**, jaką może otrzymać wytwórca energii elektrycznej z odnawialnego źródła energii, jest równa różnicy między wartością stanowiącą iloczyn ceny referencyjnej, obowiązującej w dniu złożenia oferty przez tego wytwórcę i ilości energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnego źródła energii w tej instalacji, a przychodami ze sprzedaży tej samej ilości energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnego źródła energii ustalonymi według średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym ogłoszonej przez Prezesa URE, obowiązującej w dniu złożenia oferty.

Łączna pomoc publiczna obejmuje następujące wsparcie: (1) różnicę między przychodami ze sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnego źródła energii a wartością sprzedaży tej samej ilości energii elektrycznej ustaloną według średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym w poprzednim kwartale ogłoszonej przez Prezesa URE; (2) wartość praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia;

(3) ulgi i zwolnienia w podatkach i opłatach z tytułu wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w instalacji odnawialnego źródła energii; (4) inną pomoc publiczną o charakterze inwestycyjnym, bez względu na formę i miejsce jej udzielenia, przeznaczona na budowę lub przebudowę instalacji odnawialnego źródła energii; (5) inną pomoc publiczną o charakterze operacyjnym, bez względu na formę i miejsce jej udzielenia.

8. Podsumowanie

Ustawa nowelizacyjna dotycząca OZE wprowadza szereg zmian. Zmiany dotyczą m.in. statusu prosumenta, uniemożliwiając mu sprzedaż wyprodukowanej przez jego mikroinstalację energii. Dodatkowo, szeroko zakrojonym zmianom podlegają zasady wsparcia bezpośredniego dla OZE. Aukcje związane z zakupem energii z OZE będą się odbywały przy podziale na tzw. koszyki technologiczne. Ustawa proponuje się także dodanie do UOZE nowego rodzaju instalacji: hybrydowej instalacji OZE. Takie rozwiązanie ma pozwolić na łączenie ze sobą różnego typu instalacji i łączenie energii pochodzącej z różnych źródeł OZE. W świetle Ustawy zauważalny jest nacisk ustawodawcy na biomasę i biopaliwa jako najbardziej pożądane źródła pozyskania energii w ramach OZE. Ustawa powołuje do życia nowe instytucje: klastry energii oraz spółdzielnie energetyczne.

Dr Agnieszka Łuszek-Zajac

Radca prawny/ Partner

SDZLEGAL Schindhelm

Kancelaria Prawna Schampera, Dubis, Zajac i Wspólnicy sp. k.

ul. Kazimierza Wielkiego 3, 50-077 Wrocław

Tel: +48 71 326 51 40

Email: agnieszka.luszek-zajac@sdzlegal.pl

Email: wroclaw@sdzlegal.pl

www.schindhelm.com